

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Yhdessä tekemistä ja kokemista!

Operaatio Pulssin kevään 2010 kurssitoiminta

Riina Hirvonen

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma 210 op

11/2010

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU
Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma 210 op

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Riina Hirvonen	Sivumäärä 40 ja 3 liitesivua
Työn nimi Yhdessä tekemistä ja kokemista! Operaatio Pulssin kevään 2010 kurssitoiminta	
Ohjaava opettaja Juha Niiranen	
Työn tilaaja Operaatio Pulssi!	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyö keskittyy käsittelemään Operaatio Pulssi! -hankkeen merkitystä nuorten sosiaaliseen vahvistamiseen ja kasvun tukemiseen Länsi-Helsingin alueella. Operaatio Pulssi! on syksyllä 2009 alkanut Lähiöprojektin koordinoima hanke, jonka tavoitteena on tarjota Kannelmäessä, Malminkartanossa ja Haagassa asuville 12-18-vuotiaille nuorille harrastusmahdollisuuksia ja vapaa-ajan toimintaa. Hankkeessa toimivat yhteistyössä Helsingin Kulttuurikeskus, Nuorisosiainkeskus, Kaupunginkirjasto ja Suomenkielisen työväenopiston Läntinen Alueopisto. Hanketta koordinoi Helsingin kaupungin Lähiöprojekti.</p> <p>Tärkeä osa Operaatio Pulssin toimintaa ovat lyhytkurssit, joiden avulla nuorilla on mahdollisuus kokeilla uutta harrastusta. Kurssitoiminta on maksutonta ja tarkoitettu kaikille alueella asuville tai opiskeleville nuorille. Opinnäytetyössä selvitetään Operaatio Pulssin tarjoamien lyhytkurssien vaikutusta alueen nuorten harrastustoimintaan liittyviin asenteisiin ja kiinnostukseen.</p> <p>Tämä opinnäytetyö keskittyy analysoimaan kevään 2010 kursseja, joita järjestettiin kahdeksan. Kurseille osallistuvien nuorien mielipiteitä selvitettiin kyselylomakkeella. Kurssikysely toteutettiin keväällä 2010 kurssien yhteydessä, ja opinnäytetyö pohjautuu näihin kyselytuloksiin.</p> <p>Opinnäytetyön tarkoituksena on toimia apuna Operaatio Pulssin kurssitoiminnan kehittämisessä. Opinnäytetyössä kartoitetaan osallistujien taustoja, kurssien toimivia markkinointiväyliä, sekä kurssien sisältöjä ja niiden merkitystä nuorten näkökulmasta. Lisäksi pyritään selvittämään, minkälainen kurssitoiminta on alueella kannattavaa ja ihanteellista tulevaisuudessa.</p>	
Asiasanat nuoret, harrastukset, vapaa-ajan toiminnot.	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Degree Programme in NGO and Youth Work

ABSTRACT

Author Riina Hirvonen	Number of Pages 40 and 3 attachments
Title Working and Experiencing together! Operaatio Pulssi's Spring 2010 courses	
Supervisor Juha Niiranen	
Subscriber Operaatio Pulssi!	
<p>Abstract</p> <p>The thesis concentrates on the social reinforcement of youngsters in West Helsinki through the project Operaatio Pulssi! /Operation Pulse!. The goal of the project is to provide youngsters between the age of 12-18 living in Kannelmäki, Malminkartano and Haaga free-time activities and events. In the project, The City of Helsinki Cultural Office, The Youth Department, The Helsinki City Library and The Adult Education Centre work in collaboration. The project is coordinated by Lähiöprojekti.</p> <p>An important part of the project is short-term courses, which provide youngsters the opportunity to try out new hobbies. The courses are free of charge and suited for all youngsters who live or study in the area. The thesis examines the impact that the short-term courses have to the youngsters' attitude and interest towards free-time activities.</p> <p>The thesis concentrates on analyzing the eight courses arranged during the spring of 2010. The youngsters who attended the courses were interviewed with a questionnaire form. The interviews were made within the courses and took place in the spring 2010, and the results form the basis of the thesis.</p> <p>The purpose of the thesis is to provide guidelines in improving the future courses. The thesis includes information about the participants' backgrounds, desirable marketing channels, information about the course content and significance from the youngsters' point of view. The thesis also attempts to clarify which areas and courses are most ideal and profitable when organizing free-time activities in the future.</p>	
Keywords youngsters, hobbies, free-time activities.	

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

Johdanto

1 OPERAATIO PULSSI!	8
1.1 Operaatio Pulssin toiminta-ajatus	8
1.2 Kurssitoiminta	9
2 LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA 2009-2012	11
2.1 Suunnitelman lähtökohdat ja kehittämishaasteet	11
2.2 Sosiaalisuus ja yhteisöllisyys	12
3 KEVÄÄN 2010 KURSSIKYSELYN TOTEUTUS	14
3.1 Kyselyn sisältö	14
3.2 Kyselyn toteutus	16
4 KURSSIKYSELYN TULOKSET	16
4.1 Kurssilaisten taustatiedot	16
4.2 Kurssien markkinointi	18
4.3 Kurseille osallistumisen motivaatiotekijät	19
4.4 Kurssisisältö ja kurssikesto	20
4.5 Kurssiryhmä	22
4.6 Kurssipalaute	23
4.7 Harrastustoiveet ja aluetoiveet	24
5 TULOSTEN ANALYSOINTI	25
5.1 Kurseille osallistuneet nuoret	25
5.2 Toimivat markkinointiväylät	26
5.3 Nuorten kurssimotivaatio	29
5.4 Kurssisisältöjen onnistuminen	30
5.5 Ryhmäytyminen	31
5.6 Tääl oli ihan siistii! Kurssipalaute	33
5.7 Tuleva harrastustoiminta	34
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	36
6.1 Harrastustoiminta nuoren kasvun tukena	37
6.2 Nuorten kuulemisen haasteet	38
LÄHTEET	39
LIITTEET	41

JOHDANTO

”Oli kivaa, oppi uusia asioita joita on lähes mahdotonta toteuttaa yksin.”

-13-vuotias Operaatio Pulssin kurssilainen

Tämä opinnäytetyö käsittelee Operaatio Pulssi! -hankkeen järjestämää lyhytkurssitoimintaa, joka on suunnattu 12-18-vuotiaille, Kannelmäessä, Malminkartanossa ja Pohjois-Haagassa asuville tai opiskeleville nuorille.

Haaga-Kaarelan nuorisotyöyksikön piirissä asuu 2514 13-17-vuotiasta nuorta (Helsingin kaupungin tietokeskus 2009, 4.) Tarkemmin sanottuna 13-17-vuotiaita nuoria asuu Kannelmäessä 641, Malminkartanossa 532 ja Pohjois-Haagassa 281 (mt., 6.) Näiden tilastojen perusteella harrastustoiminnalle on olemassa tarve.

Harrastustoiminta osana arkea vaikuttaa suotuisasti nuoren henkilökohtaiseen kasvuun. Harrastus voi tarjota nuorelle mahdollisuuden kokea elämyksiä, oppia uusia sosiaalisia ja fyysisiä taitoja sekä kehittää henkilökohtaisia tavoitteitaan, itsetuntoa sekä olla apuna positiivisen minäkuvan luomisessa.

Harrastustoimintaan liittyy vahvasti sosiaalikultuurinen innostaminen, joka perustuu kasvatukselliseen, sosiaaliseen ja kulttuuriseen kokonaisuuteen. Sosiokulttuurinen innostaminen johtaa parhaimmillaan yksilön yhteisölli-

seen sitoutumiseen ja persoonallisten arvojen kehittymiseen. (Kurki 2000, 46). Operaatio Pulssi! pyrkii nuorisohankkeena toteuttamaan näitä arvoja.

Sosiaalinen innostaminen on jaettu viiteen askeleeseen, joita ovat osallistava tutkimus, vision hahmottaminen, kriittinen todellisuuden tulkitseminen, ihmisen tietoisuuden tason kohottaminen ja vahvistaminen sekä lopulta uuden vaihtoehtoisen historian syntyminen (Kurki 2000, 97.) Operaatio Pulssin tapauksessa ensimmäinen ja toinen askel on käyty läpi laajalla taustatyöllä ja -tutkimuksella, jonka avulla hankkeen tarve ja kohderyhmä on muotoutunut. Kriittinen todellisuuden tulkitseminen on johtanut päätelmään, että harrastustoiminnan järjestäminen edistää alueen nuorten hyvinvointia.

Nuorten tietoisuutta on pyritty hankkeen aikana kohottamaan tarjoamalla heille tietoa siitä, että he voivat paitsi osallistua, myös vaikuttaa alueella järjestettävään vapaa-ajan toimintaan. Lopullisena päämääränä on edistää nuorten harrastustoimintaa siinä määrin, että he kokevat oman asuinalueensa mahdollisuutena ja omana paikkanaan toimia ja harrastaa.

Harrastamisen käsite on monimutkainen, sillä sen ulkopuolelle jää usein omaehtoinen ja vapaamuotoinen harrastustoiminta, jonka nuori kokee kuitenkin täyttävän harrastuksen kriteerit. Harrastustoiminnasta puhuttaessa nuorista lähtevää, omista kiinnostuksen kohteista nousevaa, epäsystemaattista toimintaa ei ole ehkä tarpeeksi huomioitu. (Stenvall 2010, 20).

Kasvatuksen ja nuorisotyön ammattilaisten tehtävänä on tarjota paitsi mahdollisuuksia olemiseen, myös harrastamiseen ja tekemiseen. Haasteena onkin ollut se, miten nuoret saadaan järjestettyyn harrastustoimintaan mukaan. Nuorten harrastamisessa näyttää olevan tavallista se, että harrastukset kasautuvat. Esimerkiksi nuoret, jotka harrastavat eri urheilulajeja harrastavat usein myös muita asioita aktiivisesti. (Kaivola ym. 2003, 178). Haasteeksi muodostuukin harrastustoiminnan tarjoaminen niille nuorille, joilla ei harrastustaustaa tai -mielenkiintoa ole.

2000-luvulla toiminnallisuus on ollut avain nuorten tavoitettavuuden lisäämisessä. Toiminnallisuuden tarjoamisessa on haasteena ennen kaikkea ennakointi. Nuorten arki on jatkuvasti muuttuvaa: se, mikä kiinnostaa tänään, ei välttämättä enää herätä kiinnostusta huomenna. Paikallisen yhteistyön kehittämisen avulla on mahdollista luoda toimintaa ja kumppanuuksia jo valmiiksi olemassa olevien rakenteiden puitteissa. (Salasuo 2006, 75.) 2000-luvulla voidaankin puhua ilmiöyhteiskunnasta, jossa pitkäjänteisyyden ja sitoutumisen sijaan hallitsevat hetkelliset asiat, joihin on helppo kiinnittyä ja joista on helppo irtautua. Nuoren vaihtuvat tarpeet ja motiivit vaikuttavat toiminnan ja kiinnostuksen kohteisiin. (mt., 82-83.)

Elina Stenvall on tehnyt ajankohtaisen selvityksen helsinkiläisten yläasteikäisten nuorten mielipiteistä koskien harrastustoimintaa. Vaikka selvityksessä käsitellään kouluissa kouluajan ulkopuolella järjestettävää toimintaa, tuloksia voidaan käyttää hyväksi myös muun vapaa-ajan toiminnan järjestämisen kehittämässä. Selvityksen mukaan ylä-asteikäisistä nuorista puolet haluaisi harrastaa urheilu- tai liikuntaseurassa, neljäsosa vapaa-ajastaan ulkona kavereiden kanssa. Yläasteikäisistä 41 prosenttia haluaisi osallistua harrastustoimintaan kerran viikossa. (Stenvall 2010, 17).

Selvityksessä korostui ennen kaikkea toiminnan laadukkuuden merkitys. Henkilökohtainen kehitys, ohjaajan ammattitaito, rauhallinen ja rento ilmapiiri koettiin tärkeimmiksi laadukkuuden kriteereiksi. Operaatio Pulssin kurssitoimintaa analysoidessa kiinnitetään huomiota Stenvallin selvitykseen. Lisäksi peilataan Operaatio Pulssin järjestämää kurssitoimintaa Vesa Keskinen tutkimuksen (Keskinen 2001) valossa. Tutkimuksessa analysoitiin nuorten vapaa-ajan käyttöä haastatteleamalla 2700 nuorta 50 koulusta ympäri Helsinkiä 2000-luvun alussa. (mt., 7).

1 OPERAATIO PULSSI!

1.1. Operaatio Pulssin toiminta-ajatus

Operaatio Pulssi! tarjoaa 12-18-vuotiaille nuorille harrastusmahdollisuuksia ja toimintaa Kannelmäen, Malminkartanon ja Pohjois-Haagan alueella järjestämällä kursseja, työpajoja, tapahtumia ja tempauksia. Projektin tavoitteena on paitsi lisätä nuorten harrastuneisuutta myös kehittää nuorten aktiivisuutta antamalla nuorille mahdollisuus vaikuttaa alueen tapahtumiin ja harrastustoimintaan. Hankkeen tarkoitus on pitkällä tähtäimellä aktivoida ja osallistaa nuoria niin, että nuoret voisivat itse järjestää ja suunnitella toimintaa omalla asuinalueellaan. Operaatio Pulssin kohderyhmänä ovat 12-18-vuotiaat nuoret, jotka asuvat Kannelmäen, Malminkartanon ja Pohjois-Haagan alueella. Pääasiassa hanke keskittyy tukemaan 7.-9.luokkalaisia.

Hankkeessa toimivat yhteistyössä Helsingin kulttuurikeskus, Nuorisoasiainkeskus, Työväenopisto, Kaupungin kirjasto ja Lähiöprojekti. Lähiöprojekti, joka koordinoi hanketta, on kaupungin hallintokuntien yhteistyöprojekti, joka toimii yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Sen tavoitteena on tehdä tunnetuksi kaupunginosien vetovoimatekijöitä ja vahvuuksia ja edistää palvelujen pysymistä ja uusien syntymistä sekä lisätä alueiden asukkaiden toimintamahdollisuuksia omalla asuinalueellaan. (Piimies 2008, 4-7.)

1.2. Kurssitoiminta

Helsingiläisille yläasteikäisille nuorille teetetyn kyselyn mukaan uusien toimintamuotoja, kuten leirejä ja lyhytkursseja, toivottiin perinteisen viikoittaisen kurssitoiminnan lisäksi. (Stenvall 2010, 19).

Operaatio Pulssin järjestämät kurssit ovat nimenomaan lyhytkursseja, joiden kesto vaihtelee 4-6 kerran välillä. Kurssien avulla pyritään tarjoamaan nuorille matala kynnyksellä osallistua ja tutustua uuteen lajiin. Kurssit ovat ilmaisia, joten niille osallistuminen on kaikille mahdollista taloudellisesta tilanteesta riippumatta. 2000-luvun alun tutkimuksen mukaan 2700 nuoresta hieman yli 200 nuorta ilmoitti taloudellisen tilanteen olevan esteenä

harrastamiselle. Taloudellinen tilanne oli esteenä erityisesti yksinhuoltaja-perheissä asuville nuorille, joista 40 % ilmoitti harrastamisen olevan liian kallista. (Keskinen 2001, 68).

Kursseja järjestetään nuorisotaloilla sekä asukas- ja kumppanuustalojen ja koulujen tiloissa. Erilaisten tilojen käyttäminen harrastuspaikkoina tavoit- taakin enemmän nuoria. Esimerkiksi nuoret, jotka eivät viihdy nuorisotaloil- la osallistuvat mieluummin esimerkiksi koulun tiloissa järjestettävälle kurs- sille. Nuorten vapaa-aikatutkimuksen mukaan lähes puolet nuorista pitää ajatusta koulun tiloissa tarjottavasta harrastustoiminnasta kouluajan ulko- puolella kannattavana (Myllyniemi 2009, 53).

Helsinkiläisiin yläaste-ikäisiin kohdistuneen selvityksen mukaan nuoret pitävät harrastustoiminnassa tärkeänä monipuolisuutta sekä sitä, että saa- vat itse vaikuttaa toiminnan sisältöön. Nämä ehdot eivät nuorten mielestä nykyisessä harrastustoiminnassa kuitenkaan aina toteutuneet. (Stenvall 2010, 19).

Operaatio Pulssin kurssit järjestettiin pitkälti nuorten ehdotusten ja ideoit- ten pohjalta. Hankkeen alussa Operaatio Pulssi! vieraili alueen kouluissa ja kysyi yhteensä noin viideltäsadalta nuorelta lomakkeen avulla heidän harrastustoiveistaan. (kts. liite 2) Kurssitoimintaa alettiin järjestää näiden kyselyiden pohjalta. Stenvallin mukaan avoin vuoropuhelu toiminnan suunnittelussa mahdollistaa kiinnostavan harrastustoiminnan luomisen. Lisäksi jo se, että nuoria kuunnellaan toiminnan suunnittelussa sitouttaa nuoria osallistumaan toimintaan. (Stenvall 2010, 20).

On myös tärkeää huomioida, että nuoret ovat oman itsensä ja elämänpii- rinsä keskeisiä asiantuntijoita (Gretschel ym. 2007, 17.) On siis tärkeää kuunnella nuoria kun toimintaa luodaan nimenomaan heille, erityisesti kun kyse on harrastustoiminnasta, joka ottaa vaikutteensa paljolti suoraan nuorten elämässä vaikuttavista trendeistä ja ilmiöistä.

Operaatio Pulssin kurssitoiminta käynnistyi syksyllä 2009. Tällöin nuorille järjestettiin improvisaatiokurssi, katutanssikurssi, kokkauskurssi, rumpu-

kurssi, vaatteiden tuunauskurssi, dj-kurssi sekä valokuvauskurssi. Yllättäen kurssien osallistujamäärät olivat hyvin alhaisia ja huomattiin, että Operaatio Pulssi! ei hankkeena ollutkaan tavoittanut kohderyhmäänsä välittömästi..

Vuoden lopussa sekä kevätkaudella 2010 Operaatio Pulssin tavoitettavuutta pyrittiin kohentamaan lisäämällä markkinointia sekä näkyvyyttä alueen koulujen ja nuorisotalojen keskuudessa. Tämä tavoite oli samalla HUMAKin kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelmaan kuuluvan sosiaalisen vahvistamisen kehittämisprojekti, jossa työskentelin Operaatio Pulssin projektikoordinaattori Hanna-Maria Lehtosen kanssa joulukuusta 2009 maaliskuuhun 2010. Markkinoinnin kehittäminen ja laajentaminen johti keväällä Operaatio Pulssin näkyvyyden lisääntymiseen ja kurssisuosion kasvuun.

Operaatio Pulssi! järjesti kevään 2010 aikana yksitoista kurssia. Kursseja olivat Dj-kurssi, rumpukurssi, kaksi sirkuskurssia, kaksi hiphop- tanssikurssia, leffan- ja animaationtekokurssi, valokuvauskurssi, popping- tanssikurssi, graffitikurssi sekä Vauhtia ja Jännitystä- kurssi. Toteutumatta jäivät toinen sirkuskurssi sekä popping- tanssikurssi, joiden osallistujamäärät olivat liian vähäiset, joten toteutuneita kursseja oli keväällä 2010 yhdeksän. Vauhtia ja Jännitystä- kurssia ei käsitellä tässä opinnäytetyössä sen muista kursseista eriävän rakenteen takia.

2 LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA 2009-2012

Uuden lastensuojelulain (2008) myötä kaikilla kunnilla on velvollisuus laatia suunnitelma lastensuojelun järjestämisestä ja kehittämisestä sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisestä omassa kunnassaan. Helsingissä suunnitelma on nimetty Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaksi. Lain myötä lastensuojelun painopistettä siirretään ennaltaehkäisyyn, varhaiseen tukeen ja avuhooltoon. Laki edellyttää laaja-alaista ja suunnitel-

mallista ehkäisevää toimintaa kunnassa (Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2009-2012, 3).

Hyvinvointisuunnitelman ohjaus- ja valmistelutyöryhmiin on osallistunut opetus-, nuoriso-, terveys-, sosiaalitoimen, tietokeskuksen sekä HYKS:n edustajia. Lisäksi prosessiin on osallistunut liikunta-, kulttuuri-, kirjastotoimen, kaupunginmuseon, työväenopiston sekä hallinto- ja henkilöstökeskuksen edustajia. (mt., 4).

2.1. Suunnitelman lähtökohdat ja kehittämishaasteet

Hyvinvointisuunnitelman mukaan alakouluikäisten varhaisnuorten vapaaajan vietto näyttää siirtyvän enenevässä määrin mm. kauppakeskuksiin. Osalla lapsilla elämäntyyli on kovin aikataulutettua ja suorittavaa sekä väsymyksen ja kiireen kokemusta on suhteessa paljon. Osalla lapsista näyttää olevan melko kovia suorituspaineita. Perhemuoto ja tulotaso vaikuttavat lapsen harrastusmahdollisuuksiin. Esimerkiksi yksinhuoltajien lapset kertovat joutuneensa muita useammin lopettamaan harrastuksen taloudellisista syistä. (mt., 6).

Kehittämishaasteena on niin sanottu väliinpuotoajien joukko eli 3.-6.-luokkalaiset lapset, jotka eivät kuulu enää leikkipuistotoiminnan piiriin, mutta eivät ole varsinaisesti nuorisotalojen kohderyhmää. Tavoitteena on kehittää tästä ikäryhmästä syrjäytymisriskissä oleville lapsille mielekästä vapaa-ajantoimintaa niin, että toiminnan suunnittelu tapahtuu yhdessä lasten kanssa. Toisena haasteena ovat köyhät lapsiperheet, joilla ei ole taloudellisia resursseja kustantaa lapsilleen maksullisia harrastuksia. Vapaa-ajan toimintaa pyritään viemään alueille myös näiden lasten ulottuville. (mt., 10).

2.2 Osallisuus ja yhteisöllisyys

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan on kirjattu neljä hyvinvointitavoitetta. Niihin kuuluvat lasten ja nuorten terveen ja turvallisen kasvun mahdollisuuksien parantaminen, vanhemmuuden ja vanhempien tuen vahvistuminen, lasten ja nuorten osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistuminen sekä lasten ja nuorten koulutus- ja työllistymispolun turvaaminen. (mt., 14-15).

Suunnitelmassa todetaan, että lasten ja nuorten tasapainoisen kasvun kannalta tärkeää on, kuinka yhteisöllinen heidän kasvu-ympäristönsä on ja miten osallisia lapset ja nuoret kokevat olevansa yhteisöissään. Yhteisöllisyydellä on todettu olevan yhteyksiä mm. tyttöjen mielenterveyteen ja poikien rikosten tekoon.

Suunnitelmassa on hyvinvointitavoitteiden oheen kirjattu menestystekijöitä, jotka edistävät tavoitteiden toteutumista. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamisen menestystekijäksi on kirjattu vuorovaikutuksen ja tunnetaitojen merkitys lasten ja nuorten tasapainoisen kasvun voimavarana. (mt., 15).

Vuorovaikutusta ja tunnetaitoja pyritään kehittämään kärkihankkeilla. Yhden kärkihankkeen tavoite on tuottaa lapsille ja nuorille iltapäivisin ja loma-aikoina mielekästä toimintaa. Lapsilla ja nuorilla on erilaiset mahdollisuudet harrastamiseen ja itsensä toteuttamiseen mm. perheen varallisuuden mukaan. Toimenpiteinä ovat erilaisen vapaa-ajan ja loma-ajan toiminnan kehittäminen kouluikäisille nuorille erityisesti sosioekonomisesti heikommilla alueilla.

Vaikka lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma korostaa vähävaraisten lasten mahdollisuutta harrastustoimintaan (mt., 15.), vapaa-ajan toimintaa tulisi kehittää kuitenkin kaikkia, myös keskivertonuoria ajatellen. Harrastustoiminnan tulisikin tarjota mahdollisuuksia sekä säännölliseen, että epäsäännölliseen harrastamiseen. Epäsäännöllisen toiminnan järjestäminen on haasteellista, mutta eri hallintokuntien yhteistyöllä mahdollista. (Stenvall 2010, 21). Myös Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma korostaa

hallintokuntien yhteistyötä: hallintokunnista on mainittu muun muassa Nuorisoasiainkeskus ja Kulttuurikeskus (Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2009-2012, 19.) Näitä kriteerejä voi suoraan verrata Operaatio Pulssin toiminnan periaatteisiin. Hyvinvointisuunnitelma on hyväksytty marraskuussa 2009, joka osoittaa että Operaatio Pulssi! on edelläkävijänä järjestänyt suunnitelman velvoittamaa toimintaa jo elokuusta 2009 alkaen.

3. KEVÄÄN 2010 KURSSIKYSELYN TOTEUTUS

Kurssikyselyn tavoitteena oli selvittää kurssille osallistuneiden nuorten taustoja, kurssin onnistuneita markkinointiväyliä, kurssille osallistumisen motivaatiotekijöitä, kurssin sisältöä sekä kurssiryhmän sisäisiä sosiaalisia suhteita. Kurssikyselyssä olennaista oli nuorten omakohtainen palaute, jota voitaisiin hyödyntää tulevan toiminnan suunnittelussa. Kurssikyselylomake muotoutui kaksisivuiseksi kyselyksi, joka sisälsi sekä valinta- että avoimia kysymyksiä.

Koska kyselyn vastaajien ikäluokka tiedettiin 12-18 -vuotiaaksi, kyselystä pyrittiin tekemään helposti lähestyttävä ja nuorten kielellä ymmärrettävä. Kyselylomaketta tarkastellessa kysymykset vaikuttavat melko maanläheisiltä ja käytännöllisiltä, mutta kohderyhmää ajatellen tämänlainen lähestymistaktiikka toisi varmasti parhaan lopputuloksen.

3.1. Kyselyn sisältö

Kyselyssä selvitettiin ensin avoimilla kysymyksillä kurssi, jolle nuori oli osallistunut, sekä nuoren ikä ja asuinpaikka. Kyselyt tehtiin nimettömänä, jotta vastausten oikeellisuus korostuisi.

Kurssin markkinointiväylien selvittämiseksi lueteltiin valmiita vaihtoehtoja ja osio nimettiin kysymyksellä ”Miten löysit kurssille?”. Vaihtoehtoiksi lue-

teltiin Internet: Facebook, Irc-Galleria ja Operaatio Pulssin kotisivut, julisheet ja esitteet, kouluvierailut, nuorisotalot. Lisäksi vaihtoehdoiksi listattiin kavereiden kautta tapahtuva kurssi-ilmoittautuminen ja mahdollisen muun syyn kautta tapahtuva ilmoittautuminen. Yhteensä vaihtoehtoja tuli kyselyyn kahdeksan, josta vastaajan on mahdollista ympyröidä haluamansa vaihtoehto.

Kurssille osallistumisen motivaatiotekijöitä selvitettiin kysymyksillä, joihin vastaajan oli mahdollista vastata kyllä tai ei. Osio nimettiin kysymykseksi ”Miksi tulit kurssille?”. Kysymyksiä oli yhteensä seitsemän, ja ne käsittelivät harrastuksen tarvetta, halua kokeilla uutta, ylimääräistä vapaa-aikaa, kurssipaikan sijainnin merkitystä, kurssin maksuttomuutta ja sosiaalisten suhteiden merkitystä kurssia valittaessa. Kysymykset muotoiltiin minämuotoon, koska se koettiin helpottavan vastaamista.

Kurssisisältöä käsittelevä osio nimettiin ”Kurssisisältö”. Se koostui viidestä väitteestä, jotka käsittelivät kurssiin liittyviä ennakkotoiveita, uusien taitojen oppimista, harrastuksen jatkuvuutta, kurssin maksuttomuutta sekä uuden kurssin järjestämistä. Väitteet muotoiltiin minä-muotoon ja vastausvaihtoehdot olivat ”kyllä” tai ”ei”.

Samassa osiossa käsiteltiin myös kurssikertojen määrää. Vaihtoehdoiksi muodostuivat ”Sopiva”, ”Liian vähän kurssikertoja” ja ”Liikaa kurssikertoja”, josta vastaaja ympyröi oikean vaihtoehdon. Osioon liittyi avoin vastauskohta, jossa vastaaja sai esittää oman mielipiteensä sopivasta kurssikertojen määrästä.

Kurssiryhmää käsiteltiin osiossa ”Kurssiryhmä”. Osio koostui neljästä väitteestä, johon oli mahdollista vastata kyllä tai ei. Väitteet käsittelivät kurssilaisten keskinäisiä suhteita ja uusien kaverisuhteiden kehittymistä. Osiossa käsiteltiin myös kurssin ryhmäkokoa. Ryhmäkoon vastausvaihtoehdot olivat ”Sopiva”, ”Liian iso” ja ”Liian pieni”. Lisäksi avoimessa vastauskohdassa vastaaja sai esittää oman mielipiteensä sopivasta ryhmäkoosta.

Kurssin positiivista ja negatiivista palautetta kerättiin osiossa, joka nimettiin ”Kurssin plussat” ja ”Kurssin miinukset”. Näihin oli mahdollista vastata avoimella vastauksella. Lisäksi osiossa pyydettiin palautetta myös kurs-siohjaajalle avoimen vastauksen muodossa.

Lopuksi osiossa ”Tuleva toiminta” kysyttiin, mitä vastaaja halusi asuinalueellaan jatkossa harrastaa ja mitkä asuinalueet olisivat harrastukselle mieluisimpia. Näihin kahteen kohtaan toivottiin avointa vastausta.

3.2. Kyselyn toteutus

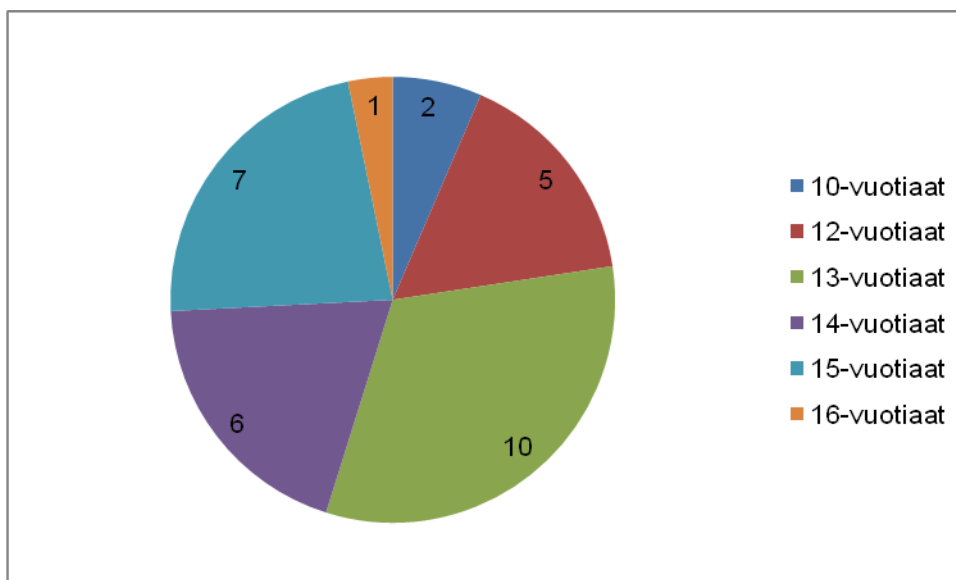
Kyselyn toteuttamista pohiessa luovuttiin Webropol-kyselystä, koska sen koettiin vähentävän kurseille osallistuneiden nuorten tavoitettavuutta. Nuorilla ei varmastikaan olisi ollut motivaatiota mennä itsenäisesti täyttämään internet-kyselyä kurssin jälkeen. Kysely toteutettiin niin, että nuoret tavattiin kasvokkain kurssien viimeisillä kerroilla, jolloin varattiin aikaa kyselyn täyttämiseksi. Tämä lähestymistapa koettiin monella tavalla toimivaksi: nuoret näkivät kasvot hankkeen takana ja saivat apua kyselyn täyttämässä.

Ongelmaksi tämänlaisessa lähestymistavassa muodostui se, että kaikki kurssille osallistujat eivät välttämättä olleet paikalla viimeisellä kurssikerralla. Kurseille osallistui yhteensä 52 nuorta, ja kurssikyselyvastauksia kerättiin yhteensä 31 kappaletta. Webropol-kyselyn vastausprosentti olisi kuitenkin todennäköisesti ollut vielä pienempi.

4. KURSSIKYSELYN TULOKSET

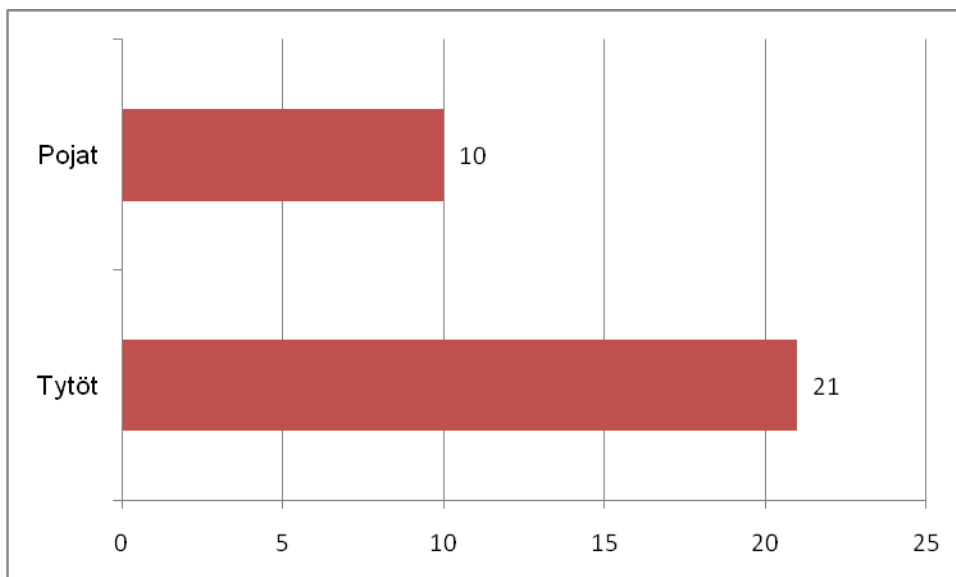
4.1 Kurssilaisten taustatiedot

Kurssitoiminta on tarkoitettu 12-18-vuotiaille. Kurseille otettiin kuitenkin myös nuorempia osallistujia, jos tilaa oli. Kurssikyselyyn vastanneet olivat iältään 10-16-vuotiaita, joista suurin osa 13-15-vuotiaita. (Taulukko 1.)

Taulukko 1: Kurssilaisten ikä

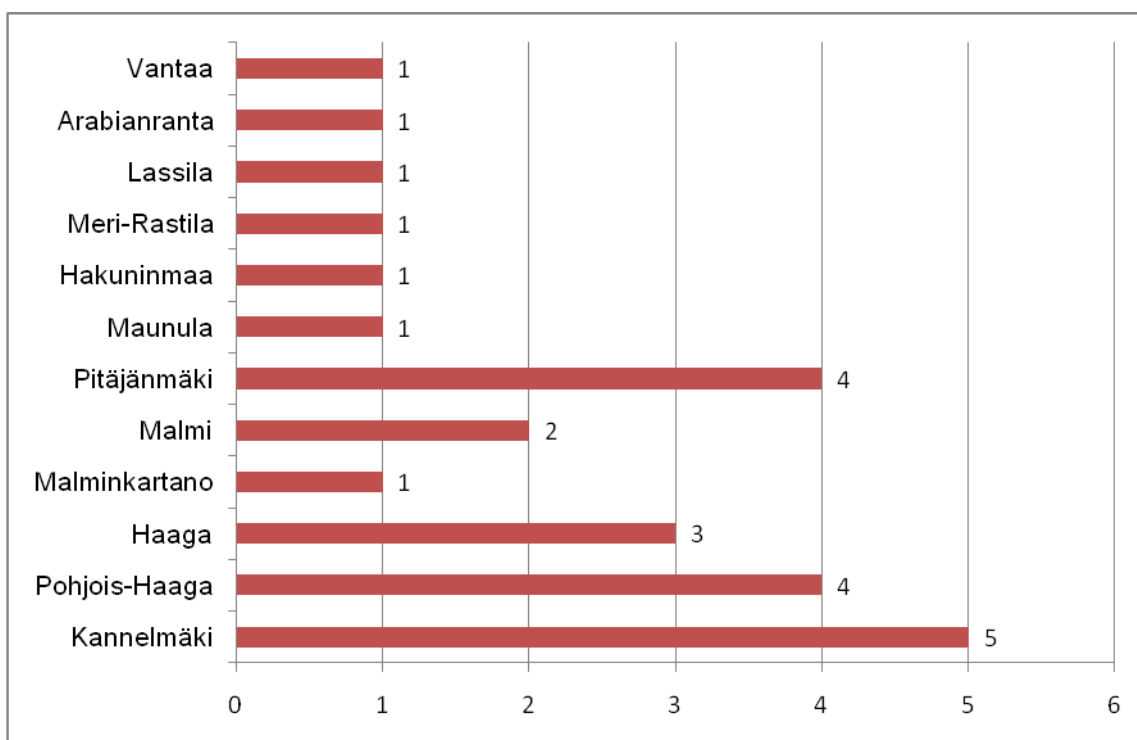
Kurseille osallistui sekä tyttöjä ja poikia, mutta tyttöjen määrä oli selvästi suurempi. (Taulukko 2.)

Taulukko 2: Kurssien sukupuolijakauma

Nuorten asuinalueina esiintyi kaikista eniten Pohjois-Haaga ja Haaga, sen jälkeen Kannelmäki ja Pitäjänmäki. Nuoria oli saapunut kurseille myös

Malminkartanosta, Hakuninmaalta, Lassilasta, Maunulasta, Malmilta, Arabianrannasta, Meri-Rastilasta sekä Vantaalta. (Taulukko 3.)

Taulukko 3: Kurssille osallistuneiden asuinpaikat

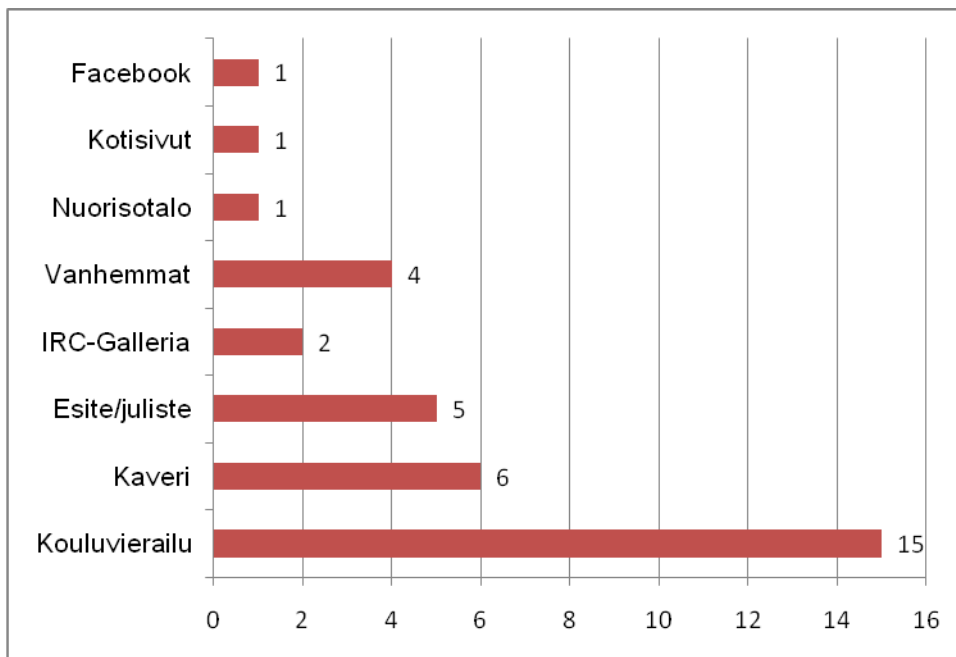
Kyselytuloksista ilmeni, että nuorista seitsemän oli osallistunut Operaatio Pulssin kurssille aikaisemmin.

4.2. Kurssien markkinointi

Kursseja markkinoitiin internetin kautta Facebookissa, IRC-Galleriassa sekä Operaatio Pulssin kotisivuilla. Lisäksi markkinointi tapahtui esitteiden ja julisteiden, kouluvierailuiden ja nuorisotalojen avulla. Osa markkinoinnista onnistui myös nuorten sosiaalisten suhteiden avulla.

Operaatio Pulssin markkinoinnin onnistunein menetelmä oli kyselyn mukaan kouluvierailu. Noin puolet nuorista oli saanut tiedon kurssista kouluvierailun kautta. Muita tärkeimpiä markkinointiväyliä olivat kaverit, esitteet ja julisteet sekä omat vanhemmat. IRC-Galleria-, Facebook-, kotisivu- ja

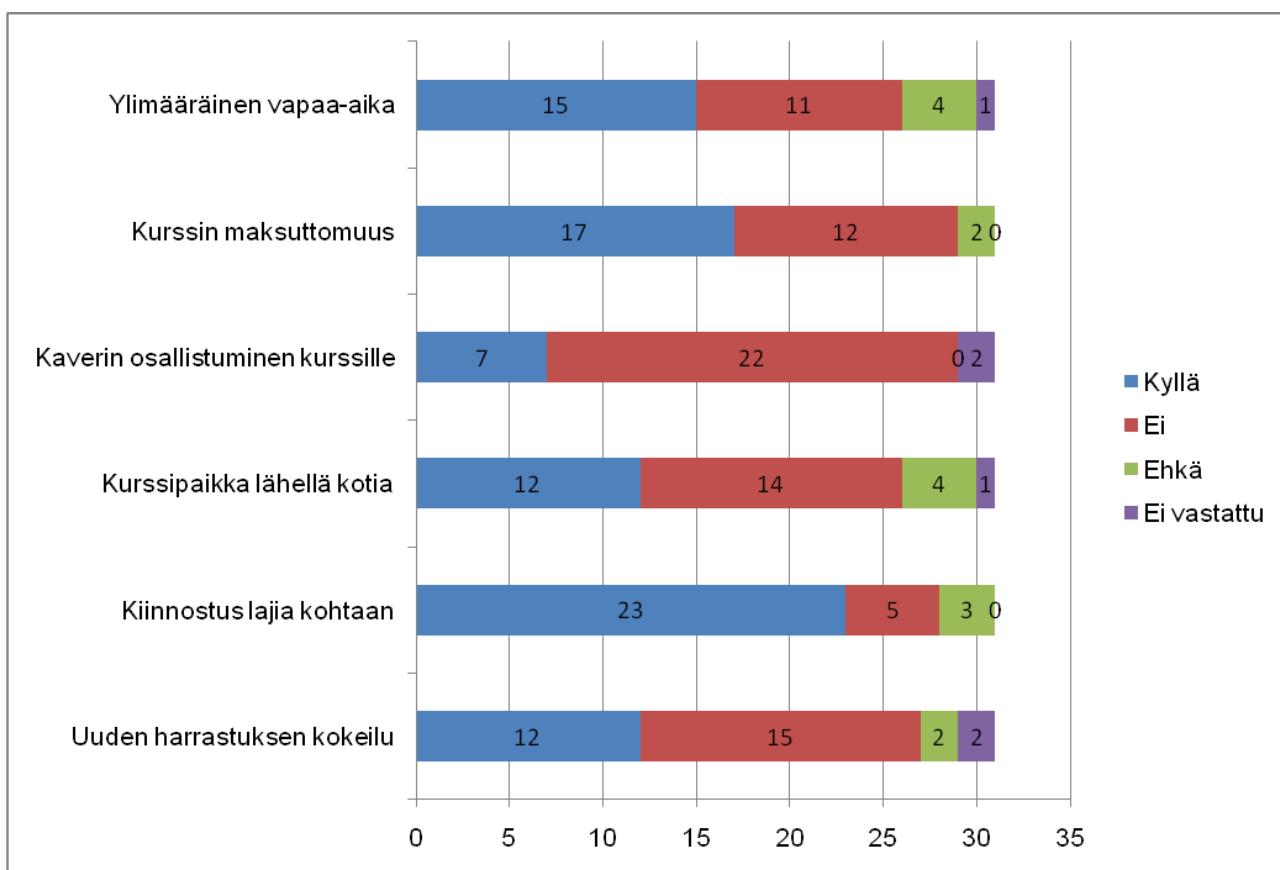
nuorisotalomarkkinoinnin ei juuri koettu vaikuttavan kurssille tuloon. (Taulukko 4.)

Taulukko 4: markkinointiväylät

4.3. Kurssille osallistumisen motivaatiotekijät

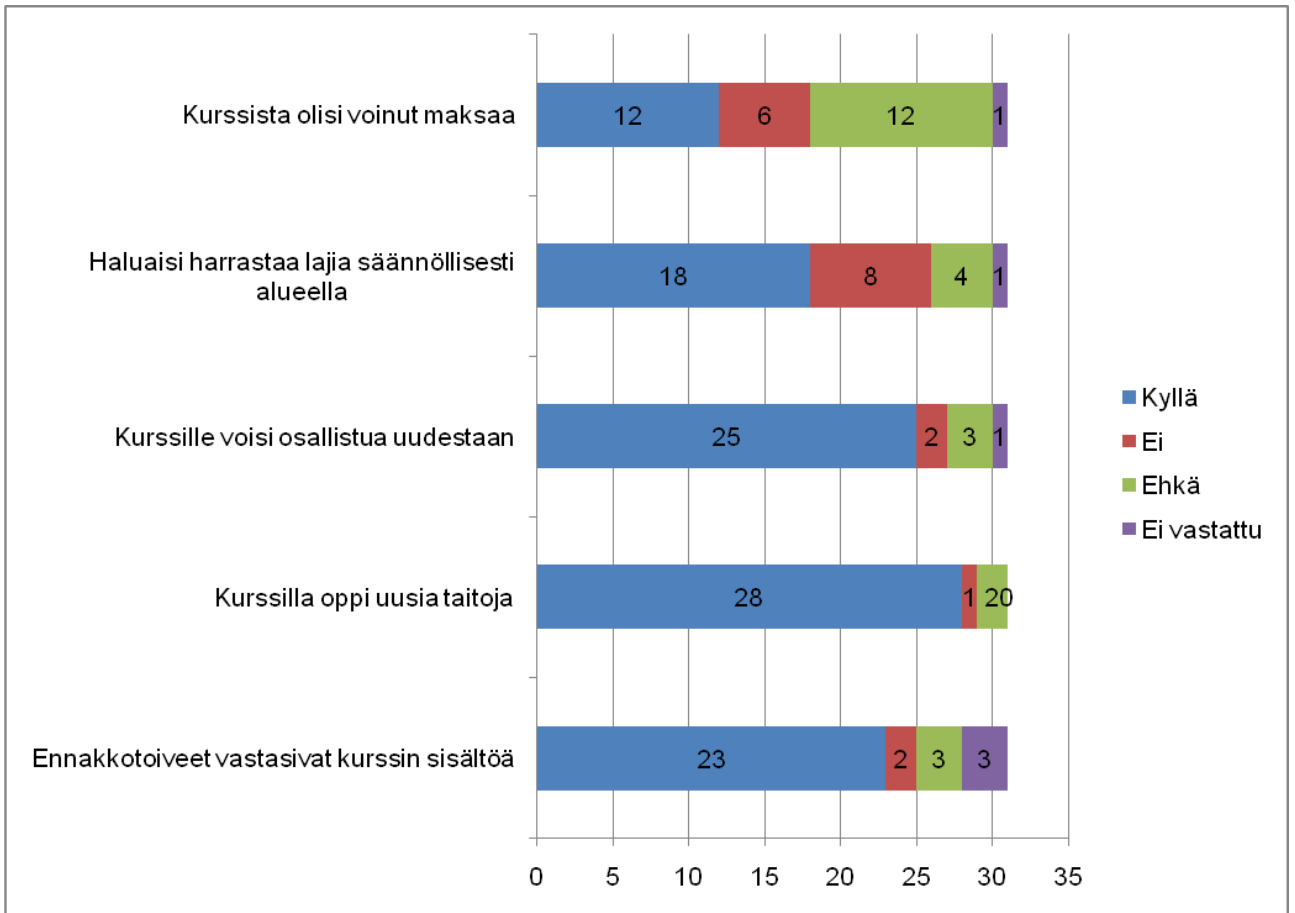
Nuorten motivaatiotekijöitä kartoittaessa päälimmäisiksi syiksi osallistua kurssille muodostuivat ylimääräinen vapaa-aika, kurssin maksuttomuus, sekä kiinnostus kurssiharrastusta kohtaan. Kurssille osallistumiseen eivät vaikuttaneet kavereitten mielipiteet tai halu kokeilla jotain uutta. Kurssipaikan sijainti esiintyi vastauksissa neutraaleina: osalle pitkä välimatka ei ollut esteenä kurssille osallistumiseen. (Taulukko 5.)

Taulukko 5: kurssille osallistumisen motivaatiotekijät

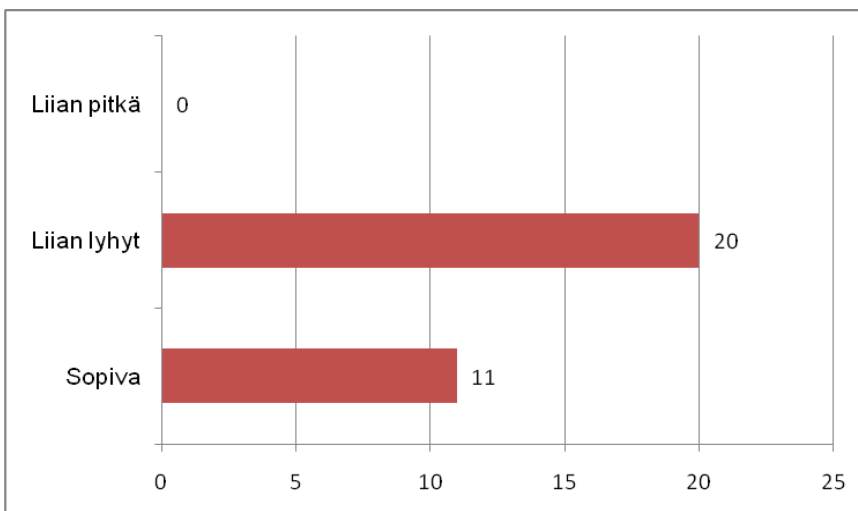
4.4. Kurssisisältö ja kurssikesto

Kurssin sisällöt saivat pääosin hyvät arvosanat nuorilta. Lähes kaikki koki oppineensa kurssilla uusia taitoja ja voisivat osallistua kurssille uudelleen. Suurin osa koki lisäksi kurssisisällön vastaavan omia ennakkotoiveitaan. Silti kurssimaksuihin suhtauduttiin varauksella. Kaksi kolmasosaa sanoi haluavansa harrastaa lajia säännöllisesti alueella. (Taulukko 6.)

Taulukko 6: kurssin sisältö

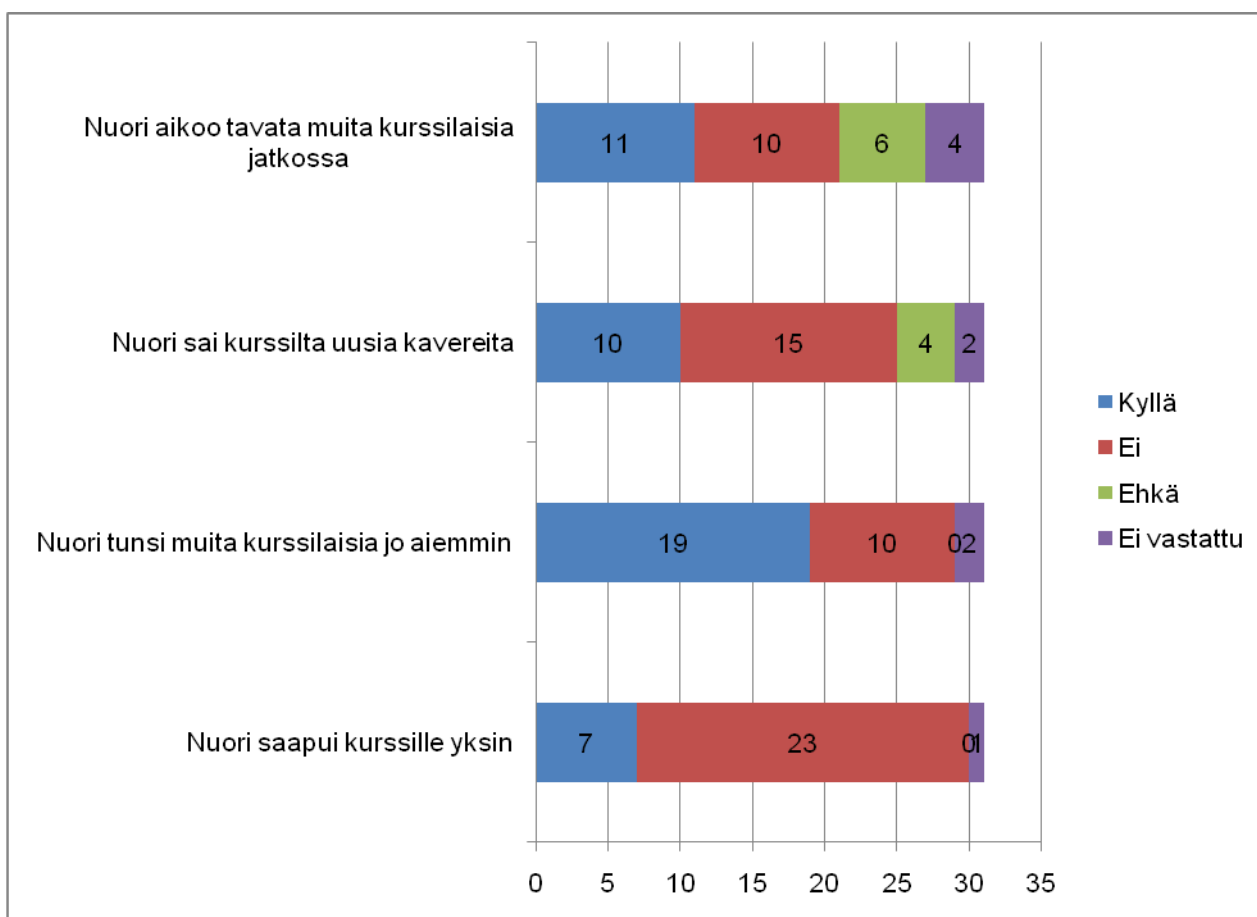
Kaksi kolmasosaa koki kurssikertojen määrän liian pieneksi, loput vastaajista sopivaksi. Kysyttäessä sopivaa kurssikertamäärää vastaukset vaihtelivat viidestä yli kymmeneen kertaan. (Taulukko 7.)

Taulukko 7: kurssin kesto

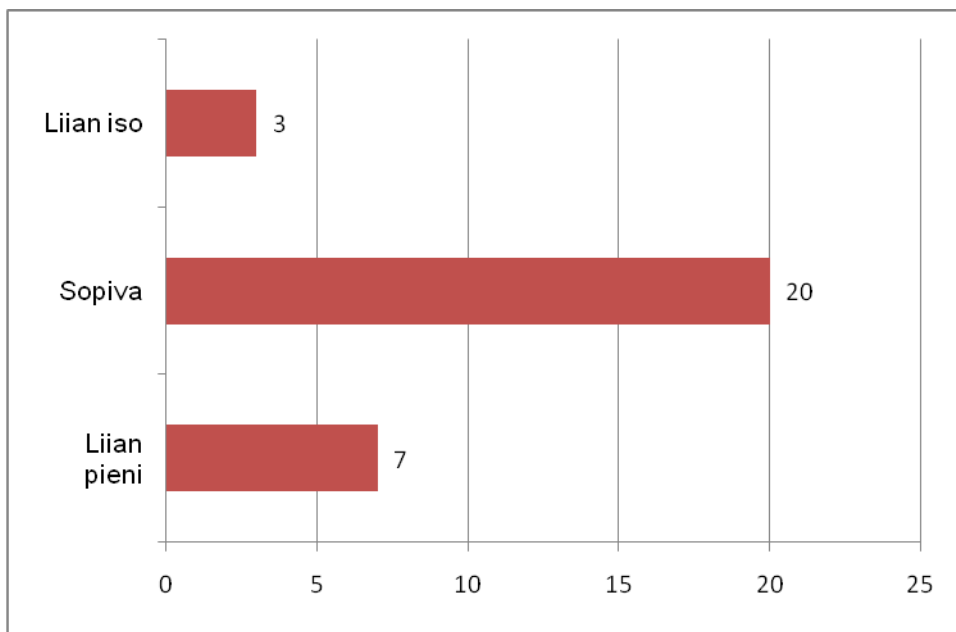
4.5. Kurssiryhmä

Nuorista melkein kaksi kolmasosaa tunsi muita kurssilaisia ennestään. Silti lähes kaikki saapuivat kurssille yksin. Nuoren näkökulmasta kysymys yksin tulemisesta on voinut tarkoittaa myös fyysistä matkustamista kurssille, joten tämä tulos voi olla harhaanjohtava. Vastaajista lähes puolet koki saaneensa kurssilta uusia kavereita. Kuitenkin vain kolmannes aikoi tavata muita kurssilaisia jatkossa. (Taulukko 8.)

Taulukko 8: kurssiryhmän sosiaaliset suhteet

Kaksi kolmasosaa nuorista koki ryhmäkoon sopivana. Muut vastaajat puolestaan pitivät ryhmäkokoja liian pienenä (7 vastaajaa) tai isona (3 vastaajaa). Kysyttäessä sopivaa ryhmäkokoja vastaukset vaihtelivat viidestä viiteentoista osallistujaan. (Taulukko 9.)

Taulukko 9: kurssiryhmän koko

4.6. Kurssipalaute

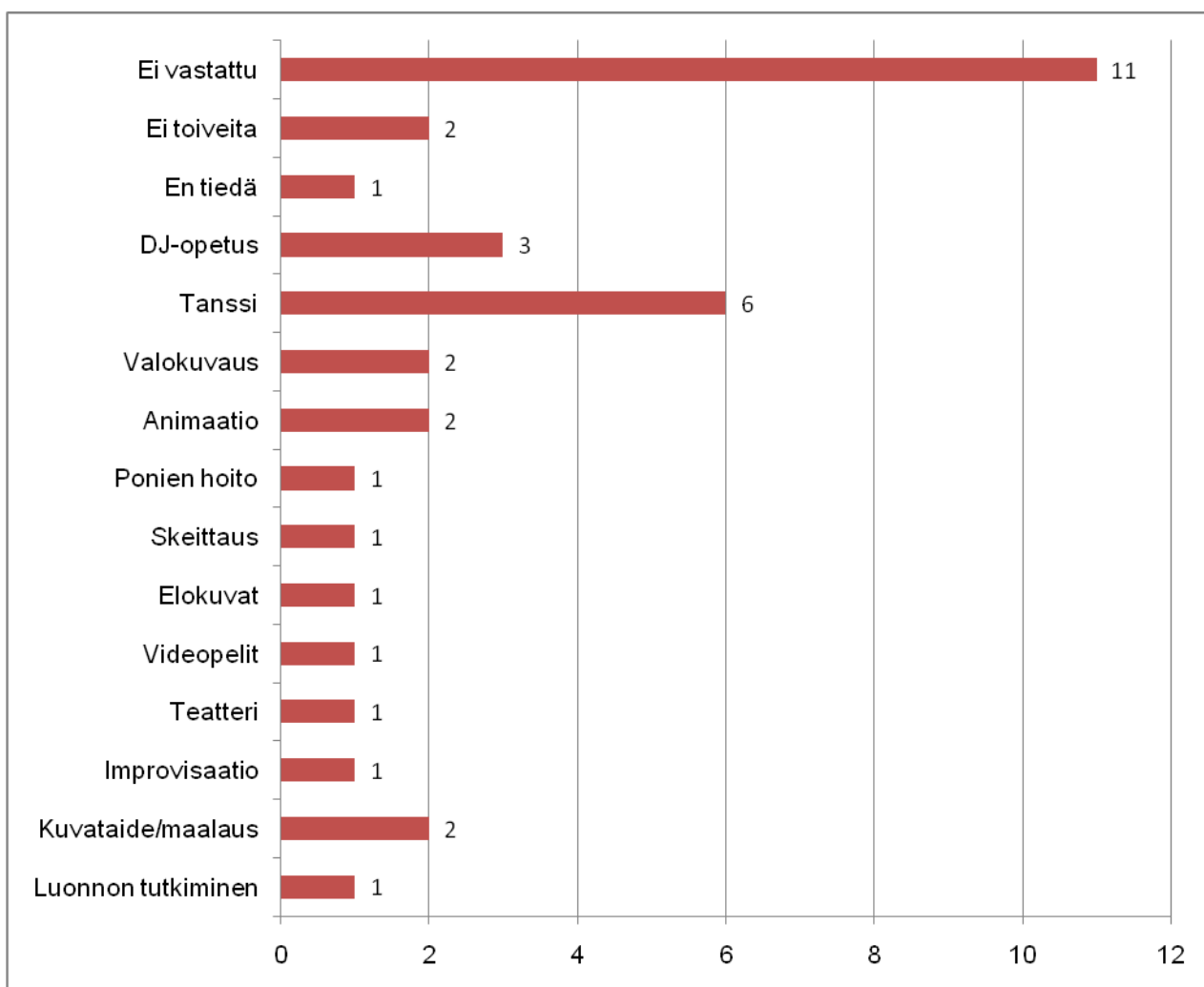
Positiivisessa palautteessa korostui uuden oppiminen, elämyksellisyys ja viihtyvyys sekä kurssiohjaajan merkitys oppimiskokemuksessa. Negatiivinen palaute keskittyi kurssin osallistujien laajaan ikähaarukkaan, kurssin kestoon, sekä osallistujien vähyyteen.

Kurssiohjaajan merkitys korostuu kyselyn osiossa, jossa nuoret saivat lähettää kurssiohjaajalle terveisiä. Terveiset sisälsivät paljon positiivista palautetta ja sisäpiirivitsejä.

4.7. Harrastustoiveet ja aluetoiveet

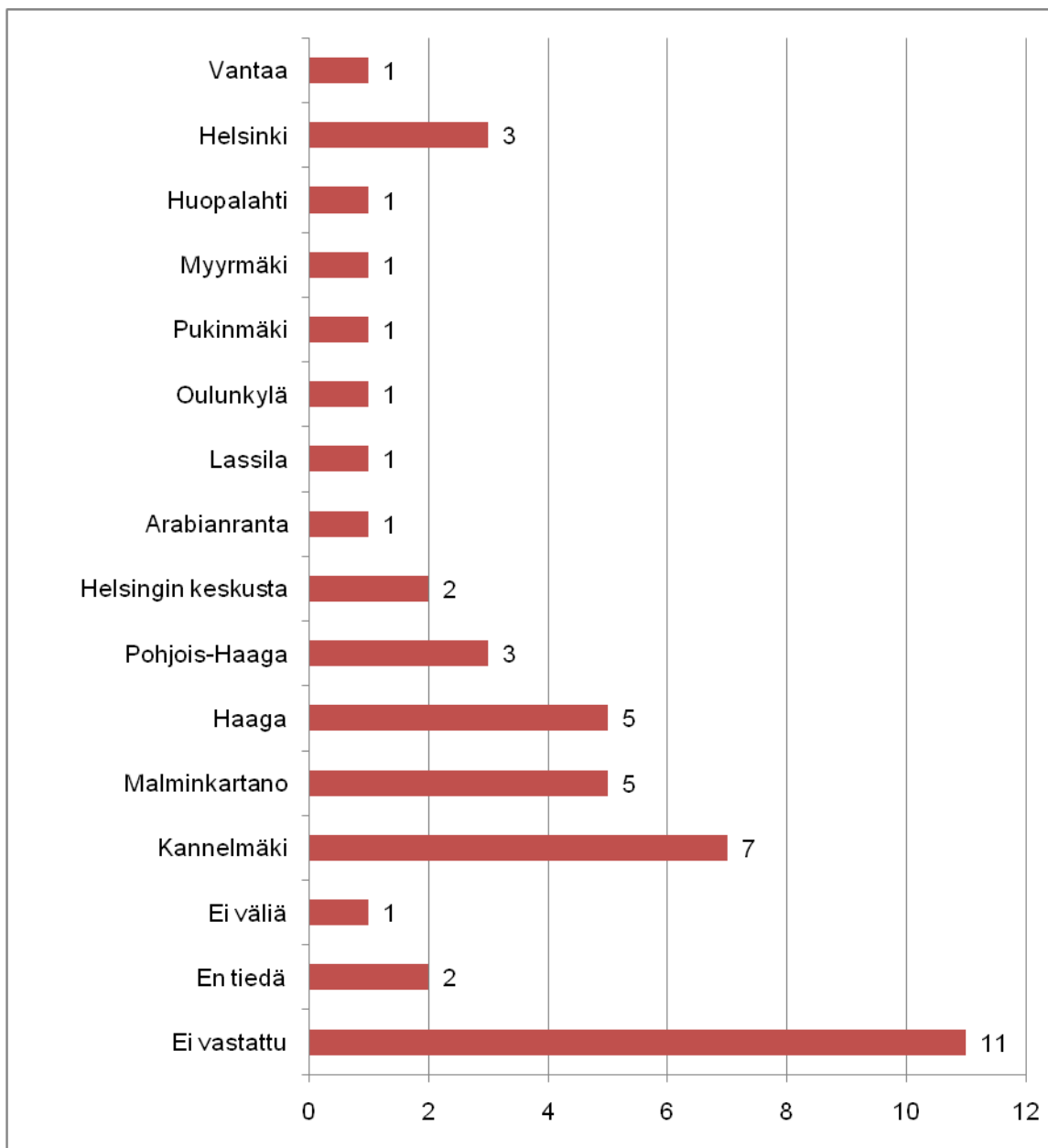
Kysyttäessä harrastustoiveita omalle asuinalueelle kolmasosa nuorista oli jättänyt vastaamatta kysymykseen. Vastausprosentti voi johtua siitä, että avoin kysymys oli lomakkeen lopussa ja siihen ei enää jaksettu miettiä vaihtoehtoja. Nuoret, jotka vastasivat kysymykseen, toivoivat asuinalueelle

muun muassa tanssia, DJ-opetusta, valokuvausta ja animaationtekoa sekä kuvataidetta. (Taulukko 10.)

Taulukko 10: kurssitoiveet

Nuorista kolmasosa jätti myös vastaamatta, kun kyselyssä tiedusteltiin alueita, joille nuoret haluaisivat harrastustoimintaa. Vastausprosentin pienuus voi johtua samoista syistä kuin harrastustoiveisiin liittyvä kysymys. Eniten harrastustoimintaa toivottiin Kannelmäkeen, Malminkartanoon ja Haagaan. (Taulukko 11.)

Taulukko 11: kurssitoiminnan asuinaluetoiveet

5. TULOSTEN ANALYSOINTI

5.1. Kursseille osallistuneet nuoret

Kyselytuloksista voi päätellä, että Operaatio Pulssi! on onnistunut tavoittamaan kohderyhmänsä: suurin osa kursseille osallistujista oli ylä-

asteikäisiä. Vaikka operaatio Pulssin toiminta on suunnattu 12-18-vuotiaille, kursseille otettiin myös nuorempia jos ryhmäkoko sen salli.

Kurssien aiheet vaikuttivat varmasti siihen, että nuorista suurin osa oli tyttöjä. Yllättäen pojille suunnatuille graffitikurssille ja DJ-kurssille osallistui myös tyttöjä. Tämä osoittaa, että kursseja suunniteltaessa tulisi välttää sukupuoleen liittyviä ennakkoluuloja. Ehkä graffiti- ja DJ-kurssit tarjosivatkin tytöille helpon matalan kynnyksen keinon kokeilla lajia?

Toinen yllätys kyselytuloksissa liittyi nuorten asuinpaikkaan. Operaatio Pulssin tavoitteena oli tarjota kurssitoimintaa alueella asuville nuorille. Silti kursseille tultiin jopa Vantaalta tai Helsingin eri kaupunginosista. Voi siis olettaa, että mielenkiintoiselle kurssille osallistutaan välimatkoista huolimatta. Kyselyssä selvisikin, että välimatkaan suhtauduttiin melko neutraalisti, ja kiinnostus lajia kohtaan nousi pitkän välimatkan ohi kurssia valitessa.

5.2. Toimivat markkinointiväylät

Stenvallin ylä-asteikäisille teettämässä kyselyssä nuoret kritisoivat huonoa tiedotusta olemassa olevista harrastusmahdollisuuksista. Selvityksen mukaan toiminnan markkinointia tulisikin laajentaa yksilöiden, kuten nuorten ja vanhempien, lisäksi myös valmiina toimiviin yhteisöihin, kuten kaveriporukoihin ja kouluihin. (Stenvall 2010, 19-20.)

Operaatio Pulssi aloitti tammikuussa 2010 markkinoinnin Facebookin välityksellä. Kyselyt osoittavat, että se ei vielä kevään 2010 aikana ollut tavoittanut nuoria. Markkinointi IRC-Gallerian, tai Operaatio Pulssin kotisivujen kautta ei myöskään lisännyt kurssille osallistujia ainakaan kyselyjen mukaan.

Verkkokampanjointi on kyselytuloksista huolimatta lisännyt Operaatio Pulssin näkyvyyttä, vaikka se ei kurssi-ilmoittautumisten kohdalla nä-

kyisikään. Esimerkiksi Facebookissa Operaatio Pulssin uutisointi ja informaatio näkyvät periaatteessa noin kolmelle sadalle nuorelle. Facebook ja erityisesti sen reaaliaikainen chat tarjoaa nuorille matalan kynnyksen kysyä toiminnasta.

Alueen nuorisotaloja ja nuorisotyöntekijöitä on hyödynnetty paljon Operaatio Pulssin toiminnan markkinoinnissa: alueen jokaiselta nuorisotalolta osallistuu nuorisotyöntekijä Operaatio Pulssin työryhmään. Nämä työntekijät välittävät tietoa Operaatio Pulssin toiminnasta muille työntekijöille työpaikka- ja yksikkökokouksissa. Tätä kautta varmistetaan, että kaikki nuorisotyöntekijät ovat tietoisia Operaatio Pulssin tarjoamista kursseista ja muusta toiminnasta.

Kurssikyselyiden tuloksista voi tehdä kahdenlaisia päätelmiä. Nuorisotyöntekijöiden tiedon- ja motivaationpuute markkinoinnissa voi vaikuttaa siihen, että nuorisotaloilla käyvät nuoret eivät ilmoittautuneet kursseille. On kuitenkin myös mahdollista, että nuorisotaloilla kävijöillä ei ole kiinnostusta tarjottua harrastustoimintaa kohtaan.

Tehokkaimmaksi markkinointiväyläksi osoittautuivat nuorten vanhemmat, julisteet ja esitteet sekä kouluvierailut. Vanhempien merkitystä erityisesti urheiluharrastuksen valinnassa on perinteisesti korostettu: vanhemmat usein mahdollistavat harrastuksessa käymisen esimerkiksi kuljetuksella tai maksamalla kurssimaksun ja täten haluavat vaikuttaa lapsensa harrastusvalintoihin. Kavereiden rooli on nuorille kuitenkin yleensä merkittävämpi harrastuksen aloittamisessa. (Kuure ym. 2002, 84). Kyselytuloksissa vanhempien rooli nousi kuitenkin kavereitten yläpuolelle.

Kurssimarkkinoinnissa tulisikin ehkä keskittyä enemmän alueen aikuisväestöön nuorten lisäksi. Operaatio Pulssi on pyrkinyt aiemmin tavoittamaan aikuisväestön paikallislehti-ilmoitusten ja aikuisille tarkoitettujen tapahtumien avulla. Koulujen nuorten vanhempainillat olisivat hyvä keino lisätä suoraa markkinointia nuorten vanhemmille. Syksyllä 2010 tätä markkinointitapaa onkin tarkoitus edistää.

Kurssijulisteet ja -esitteet ovat tärkeässä roolissa markkinoinnissa. Niiden levinneisyyteen ovat vaikuttaneet nuorisotyöntekijöiden ja projektikoordinaattorin aktiivisuus.

Kouluvierailut ovat ensisijaisen tärkeitä kurssien markkinoimisessa. Keväällä 2010 kursseja markkinoitiin viidessä koulussa kahtena eri ajankohdana: tammikuussa ja huhtikuussa. Mukana olivat Haagan peruskoulu, Pohjois-Haagan Yhteiskoulu, Kannelmäen peruskoulu, Kannelmäen Suomalais-venäläinen koulu ja Malminkartanon Apollon Yhteiskoulu. Koulumarkkinoinneissa olivat mukana vaihtelevasti projektikoordinaattori, alueen nuorisotyöntekijä sekä kurssiohjaaja. Näissä koulutempauksissa oli infopiste, jolla paitsi markkinoitiin kursseja, myös kyseltiin nuorten mielipiteitä harrastusmahdollisuuksista. Mielipidekyselyyn osallistuneiden ja kursseille ilmoittautuneiden nuorten kesken arvottiin elokuvalippuja. Koulutempauksissa kerättiin samalla sähköpostilistaa, johon kuuluville tiedotettiin Operaatio Pulssin ajankohtaisesta ja tulevasta toiminnasta. Kevään 2010 koulutempausten jälkeen Operaatio Pulssin sähköpostilistalla oli 250 nuorta.

Koulutempausten merkitys korostuu siinä, että nuoria tavataan kasvokkain. Näin Operaatio Pulssi henkilöityy hankkeesta ihmisiksi. Kurssiohjaajilta sai omakohtaista tietoa tulevista kursseista ja nuorisotyöntekijät tarjosivat puolestaan matalan kynnyksen nuorisotaloilla käyville nuorille tulla tutustumaan Operaatio Pulssin infopisteelle.

5.3. Nuorten kurssimotivaatio

Kurssikyselyssä vastaajista puolet ilmoitti, että heillä oli ylimääräistä vapaa-aikaa. Tämä todistaa Operaatio Pulssin hankkeen tärkeyttä alueella. Kolmasosa vastaajista puolestaan ilmoitti, että ylimääräistä vapaa-aikaa ei ollut: kurssin aihepiiri oli siis kolmasosalle niin mieleinen, että kurssille osallistuminen koettiin tärkeäksi kiireestä huolimatta.

Lähes kaksi kolmasosaa koki kurssin maksuttomuuden syyksi tulla kurssille. Maksuttomuus takasi siis matalan kynnyksen osallistumisen kurssille. Valitettavasti kurssien maksuttomuudella oli myös kääntöpuolensa: kurssille sitoutuminen väheni, kun kurssikerralta poisjääminen oli helpompaa. Maksullisessa harrastuksessa käymistä esimerkiksi vanhemmat valvoisivat varmasti säännöllisemmin.

Yli kaksi kolmasosaa koki, ettei kaverilla ollut vaikutusta kurssille osallistumiseen. Tämä vastaus on ristiriidassa myöhempien vastausten kanssa, jossa ilmeni, että suuri osa tuli kurssille kaverinsa kanssa tai tunsivat muita kurssilaisia etukäteen.

Lähes puolet kurssilaisista koki, ettei kurssipaikalla ollut merkitystä kurssia valittaessa. Mieluisaan harrastukseen osallistutaan siis, vaikka kurssipaikka sijaitaisi muualla kuin omalla asuinalueella. Toisaalta noin kolmasosa vastaajista koki kurssipaikan sijainnin tärkeänä. Tästä voi päätellä, että nuorien joukosta löytyy sekä niitä, jotka liikkuvat aktiivisesti ympäri Helsinkiä, että niitä jotka pysyttelevät tiukasti omalla asuinalueellaan.

Yli kaksi kolmasosaa nuorista koki kiinnostavan aihealueen syynä osallistua kurssille, joka oli kyselytuloksena melko arvattava. Muutamit vastaajat eivät kokeneet kurssin aihealuetta kiinnostavaksi: he saapuivat kurssille ehkä kavereitten tai vanhempien vaikutuksen myötä.

Puolelle vastaajista uuden kokeilu ei ollut syynä kurssille tuloon. Tuloksesta voi päätellä, että nuoret eivät sokeasti tahdo kokeilla uutta, vaan valitsevat harrastuskokeilut valmiin, vaikka pienenkin, kiinnostuksen perusteella.

5.4. Kurssisisältöjen onnistuminen

Nuorista lähes kaikki ilmoittivat voivansa osallistua kurssille uudestaan. Kuitenkin vain kaksi kolmasosaa koki, että haluaisi harrastaa lajia säännöllisesti alueella. Lyhytkestoiset kurssit vaikuttavat siis olevan hyvä ratkaisu harrastustoimintaa järjestettäessä: kyselytulosten perusteella nuorten maailmassa pitkäaikainen sitoutuminen johonkin viikoittaiseen rutiiniin ei näytä olevan mieluista.

Lähes kaikki vastaajat kokivat, että kurssilla oppi uusia taitoja, joka osoittaa, että kurssiohjaajat ovat onnistuneet työssään. Kurssin ennakkoodotukset toteutuivat myös yli kahdella kolmasosalla vastaajista, joten niiden sisältö vaikuttaa melko hyvin juuri nuorille räätälöidyltä. On otettava huomioon, että kaikki kurssiohjaajat eivät olleet aikaisemmin toimineet nuorten ryhmän kanssa, joten tulokset ovat todella hyviä.

Positiivisista tuloksista huolimatta vain kolmasosa ilmoitti, että olisi voinut maksaa kurssista. Tämä korostaa kurssien maksuttomuuden tärkeyttä. Operaatio Pulssi- hanke jatkuu vain vuoden 2011 loppuun, ja onkin syytä alkaa suunnitella tämänlaisen harrastuskulttuurin jatkuvuutta alueella, jotta alueen nuoret eivät jää hankkeen loputtua tyhjän päälle.

Kyselytuloksissa ilmeni, että kurssin kesto oli nuorten mielestä joko sopiva tai liian lyhyt. Koska tavoitteena oli tarjota nuorille mahdollisuus kokeilla uutta harrastusta, tulokset ovat ymmärrettäviä.

On syytä pohtia, miten kurseille osallistuneille nuorille voisi tarjota mahdollisuuksia jatkaa samaa harrastusta, jos kiinnostusta löytyy. Keväällä 2010 kurssilaisille ei kerrottu väyliä harrastuksen jatkamisen mahdollisuuksiin. Tällöin nuoret saattavat jäädä kurssin loputtua ikään kuin tyhjän päälle.

5.5. Kurssiryhmä

Yli kaksi kolmasosaa vastaajista ei saapunut kurssille yksin, ja vajaa kaksi kolmasosaa tunsu muita kurssilaisia jo entuudestaan. Nuorille tämänkaltaisen laumassa liikkuminen on keskeistä. Esimerkiksi kouluvierailuiden aikana tapahtuvan kurssimarkkinoinnin yhteydessä huomattiin, että kurssista innostunut nuori ei yleensä ilmoittautunut kurssille, jos ei saanut kaveria mukaan. Kavereiden mielipide vaikutti osalla nuorista jopa siihen, tulivatko he kysymään lisätietoa kurssista.

Puolet kurssilaisista ei kokenut saavansa uusia kavereita kurssilta. Kurssilaiset saapuivat usein eri asuinalueilta valmiissa pienryhmissä. Kurssikyselyn perusteella eri asuinalueilta ja kaveriporukoista saapuvat nuoret pystyivät työskentelemään yhdessä, mutta kurssin aikana ei kuitenkaan solmittu uusia kaverisuhteita. On kuitenkin tärkeää, että kursseilla ei esiintynyt kiusaamista tai muuta negatiivista vuorovaikutusta.

Nuorista kolmasosa ilmoitti aikovansa tavata muita kurssilaisia jatkossa: muut kurssilaiset saattavat tarkoittaa lähinnä entuudestaan tuttuja kavereita ja esimerkiksi samassa koulussa opiskelevia nuoria. Yksi kolmasosa ei aio tavata muita kurssilaisia jatkossa: vaikka tulos on uusia sosiaalisia suhteita ajatellen negatiivinen, se myös osoittaa, että kurssi on mahdollistanut edes hetkellisen kommunikaation eri alueilta tulevien nuorien kanssa.

Kyselytulosten mukaan kurssikoko oli nuorten mielestä pääasiassa sopiva. Kursseille osallistui kurssista riippuen 2-12 nuorta. Alle kolmasosa oli sitä mieltä, että kurssikoko oli liian pieni. Tämä voi muodostua ongelmaksi esimerkiksi tanssikursseilla: toisaalta nuori saa enemmän palautetta ohjaajalta, toisaalta isommassa ryhmässä tanssiminen on helpompaa, koska henkilökohtaiseen suoritukseen ei kiinnitetä niin paljon huomiota.

Kurssien suunnittelu tapahtuu kuukausia ennen kurssien ajankohtaa. Tämän vuoksi on valitettavaa, että välillä kurssikoko jäi hyvin pieneksi. Ope-raatio Pulssi järjestää kurssit pääasiassa nuorten mielipiteiden ja toiveiden perusteella: ongelmana on se, että nuoret tahtovat usein nopeasti toimin-

taa, ja heidän kiinnostuksenkohteensa muuttuvat tasaisesti. Esimerkiksi graffitikurssista syksyllä 2009 innostuneet pojat eivät halunneet osallistua kurssille enää keväällä 2010.

Pari nuorta koki kurssikoon myös liian isona: esimerkiksi DJ- ja rumpukurssilla liian iso ryhmäkoko johtaa siihen, että henkilökohtainen DJ-laitteiden tai rumpujen käyttöaika jää melko pieneksi.

5.6. Tääl oli ihan siistii! Kurssipalaute

Stenvallin selvityksen mukaan yläasteikäisten harrastuksiin liittyvissä toiveissa korostui rentous, hauskuus ja itsensä kehittäminen (Stenvall 2010, 20.)

Kurssikyselytulosten perusteella kurseista jäi nuorille positiivinen olo. Kyselytuloksissa korostui uuden oppiminen, jonka voi kokea onnistuneena tuloksena erityisesti, kun palaute tulee suoraan nuorilta.

Operaatio Pulssin lähtökohtana oli tarjota nuorille kurssin aikana elämyksiä ja ammattitaitoista opetusta. Stenvallin helsinkiläisille ylä-asteikäisille nuorille teetetyn selvityksen tuloksissa ilmenee, että puolet nuorista haluaa harrastustoiminnan ohjaajan olevan alan ammattilainen. (Stenvall 2010, 17).

Rumpukurssin ohjaajana toimi työväenopiston opettaja. Näin pyrittiin lisäämään eri hallintokuntien yhteistyötä. Elokuva- ja animaationtekokurssin, valokuvauskurssin ja sirkuskurssin ohjaajat olivat Taideteollisen korkeakoulun Taidekasvatuksen osaston opiskelijoita. Operaatio Pulssi halusi tukea alan opiskelijoita, joille kurssiohjaus tarjosi mahdollisuuden oman ammattitaidon kehittämiseen. Taideteollisen korkeakoulun opiskelijat koettiin myös ohjaajina motivoituneilta ja innostavilta. Hiphop-tanssikurssien ohjaajat olivat SM-tason tanssijoita ja DJ-kurssin ohjaaja puolestaan DJ-

esiintymisiä tekevä DJ. Graffitikurssin ohjaajina toimivat nuorisotyöntekijä ja graffiteihin perehtynyt alan harrastaja.

Ammattitaitoisten kurssiohjaajien palkkaaminen lisäsi kurssityytyväisyyttä. Tuloksissa ilmeni, että ohjaaja tekee työtä nuorten kanssa paitsi ammattitaidolla, myös persoonallaan. Tämänlainen motivaatio ja heittäytyminen teki kurssiryhmästä yhtenäisen: nuoret saivat elämyksiä ja onnistumisen kokemuksia. Positiivisessa palautteessa korostui myös ryhmän merkitys. Stenvallinkin selvitys viittaa samoihin tuloksiin: nuorten mukaan hyvä ilmapiiri ja ammattitaitoinen ohjaaja edistävät kursseille osallistuvien sosiaalisia suhteita. Hyvä yhteishenki koettiin usein jopa tärkeämmäksi kuin omien kavereitten mukanaolo. (Stenvall 2010, 19).

Negatiivinen palaute oli melko vähäistä. Kritiikki kohdistui kurssin liian lyhyeen keston, kurssiryhmän liian pieneen kokoon ja kurssiryhmän liian isoon ikähaarukkaan. Stenvallin selvityksen mukaan yläasteikäisten mielestä kurssiryhmää muodostettaessa on olennaisempaa huomioida ryhmän taidollinen ja motivaatioon liittyvä yhtenäisyys kuin ikäluokka. (Stenvall 2010, 19).

Koska kurssit ovat suunnattu 12-18 -vuotiaille, on ymmärrettävää, että kurssiryhmässä saattaa herätä ristiriitoja eri ikäisten välillä. Parhaiten tämä ilmeni DJ-kurssilla, jossa 16-vuotias poika koki nuorempien kurssilaisten asenteen lapselliseksi ja häiritseväksi.

5.7. Tuleva harrastustoiminta

Kyselytulokset osoittavat, että jopa kolmasosa kursseille osallistuneista nuorista eivät osanneet toivoa omalle asuinalueelleen toimintaa. Tämä osoittaa, että onnistunut kurssikokemus ei välttämättä takaa innostusta vaikuttaa alueen harrastustarjontaan. Toiveet keskittyivät paljon jo keväällä 2010 tarjottuun kurssitoimintaan.

Kyselytuloksissa ja koulutempausten mielipidekyselyissä esiintyi toive kuvataidekurssista, johon tartuttiin järjestämällä kuvataidekurssi syksyllä 2010. Kurssi kuitenkin peruttiin liian vähäisen osanottajamäärän vuoksi. Tämä kertoo siitä, että nuorten toiveiden toteuttaminen eivät aina sitouta heitä osallistumaan.

Kolmasosa nuorista jätti vastaamatta myös, kun kyselyssä tiedusteltiin asuinaluetta, jossa harrastustoimintaa tulisi järjestää jatkossa. Tuloksista voi päätellä, että nuori on valmis poistumaan omalta asuinalueeltaan, jos harrastusmahdollisuus on tarpeeksi mielenkiintoinen. Toisaalta Kannelmäki, Malminkartano ja Haaga olivat toivotuimpia harrastusasuinalueita vastanneiden kesken. Tämä korostaa Operaatio Pulssin toiminnan merkitystä, joka keskittyy juuri näille asuinalueille.

Nuorten mielipaikkoja tutkittaessa tärkeimmiksi paikoiksi Etelä-Suomessa asuvat nuoret mainitsivat oman kodin ja huoneen. On merkittävää, että verrattuna muun Suomen tutkimustuloksiin Etelä-Suomen nuoret eivät usein osanneet nimetä itselleen tärkeitä paikkoja. Erityisesti 15-vuotiaista lähiönuorista suurin osa ei osannut kertoa itselleen tärkeistä paikoista. Harva piti omaa esikaupunkialuettaan miellyttävänä paikkana tai Helsinkiä mieluisana asuinpaikkana. (Kaivola ym. 2003,192). Operaatio Pulssin haasteena onkin paitsi tarjota hyviä harrastussisältöjä, myös auttaa nuoria löytämään oma tilansa lähiöstä. Monipuolinen tilojen käyttö kurssitoiminnassa edistää sitä, että mahdollisimman moni nuori löytää itselleen tärkeitä tiloja.

6. JOHTOPÄÄTÖKSET

Operaatio Pulssi! on esimerkki onnistuneesta mallista lasten ja nuorten harrastetoiminnan mahdollistamiseksi. Kurssikyselyn tulokset osoittavat, että järjestetty toiminta on ollut hedelmällistä ja nuorille mieleistä. Hankkeen sisältöjä ja tuloksia voidaan ja kannattaa varmasti hyödyntää, kun

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteita aletaan Helsingissä laaja-alaisemmin toteuttaa.

6.1. Harrastustoiminta nuoren kasvun tukena

Olen ollut vahvasti yhteydessä Operaatio Pulssiin joulukuusta 2009 lähtien yhteisöpedagogin opintoihini liittyvän kehittämisprojektin sekä tämän opin- näytetyön kautta. Elokuusta 2010 alkaen olen työskennellyt nuoriso- ohjaajana Kannelmäen nuorisotalolla, jossa Operaatio Pulssi! on yksi vas- tuualueistani.

Nuorisotyöntekijänä olen päivittäin todistamassa, kuinka tärkeää nuoren kehitykselle ja itsetunnolle on löytää ”oma juttu” ja tila, jossa sitä toteuttaa. Mielekäs vapaa-aika ja harrastustoiminta toimii erityisesti sosioekonomi- sesti huonommilla alueilla vastavoimana syrjäytymiselle ja päihteidenkäy- tölle.

Operaatio Pulssi! on tavoittanut alueen nuoria oletettua vähemmän. Ta- loudellisesti katsottuna kurssien osallistujamäärät ovat melko pieniä ja Operaatio Pulssin järjestämät tapahtumat ja tempaukset ovat suurimmaksi osaksi jääneet kävijätavoitteistaan. Korostaisin tämän hankkeen tuntevana ja nuorisotyön ammattilaisena kuitenkin toiminnan laadukkuutta tavoitettu- jen nuorten määrän sijaan.

Hyvä esimerkki hankkeen onnistumisesta on DJ-kurssilainen, joka syksyllä 2010 kurssin jälkeen pyysi luvan saada jatkaa harjoittelua vapaa-ajallaan itsenäisesti nuorisotalon tiloissa. Nuori on kurssin jälkeen toiminut DJ:nä Kannelmäen nuorisotalon 300 nuoren diskossa ja Kontulan toimintakes- kuksen tapahtumassa ottamalla itse yhteyttä tapahtumien järjestäjiin. Ko- en, että tämän nuoren tarina korostaa Operaatio Pulssin merkitystä ja tär- keyttä parhaimmillaan.

6.2. Nuorten kuulemisen haasteet

Harrastustoiminnan tutkimuksissa korostuu nuorten kuuleminen vapaa-ajan toiminnan suunnittelussa. Sekä tutkimuksissa että Operaatio Pulssin toiminnassa on muodostunut haasteelliseksi toimivan vuorovaikutuksen kehittäminen harrastustoiminnan kehittäjien ja harrastustoiminnan kohteiden välillä.

Vaikuttaa siltä, että valtaosalla nuorista on virheellinen käsitys omista vaikutusmahdollisuuksistaan. On mahdollista myös, että olemme jo liian myöhään liikkeellä: passiivisiksi ja ulkoa ohjattaviksi totuneet nuoret eivät osaa ottaa vaikuttamista omaksi asiakseen, ja kokevat vaikuttamistilanteet vieraiksi tai jopa utopistisiksi. Suomalaisten nuorten passiivisuus ja vaikuttamishaluttomuus korostuu Nuorisobarometreissä ja muissa laajoissa selvityksissä. Koen, että tuloksia voi soveltaa myös Operaatio Pulssin kohtaamiin ongelmiin.

Operaatio Pulssi! on pyrkinyt hankkeen aikana ottamaan huomioon nuorten mielipiteitä ja toiveita erilaisin kyselymenetelmin. Säännöllinen yhteydenpito ja vuorovaikutus nuorten kanssa koetaan tärkeäksi, vaikka ollaankin vielä kaukana aktiivisesta vaikuttamisesta, jota alueella nuorten suunnalta kipeästi kaivattaisiin. Tämä opinnäytetyö toimii paitsi Operaatio Pulssin toiminnan kehittämistyökaluna, myös nuorten ilmaisuväylänä: kursseille osallistuneet nuoret ovat kurssikyselyyn vastatessaan luoneet suuren osan tämän opinnäytetyön sisällöstä.

LÄHTEET

Helsingin kaupunki. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2009-2012. Viitattu 30.9.2010.

<http://wellsinki.fi/hyvinvointisuunnitelma/hyvinvointisuunnitelma-2009-2012-tiivistelma.pdf>

Helsingin kaupungin tietokeskus ja nuorisoasiainkeskus 2009. Nuoret alueittain. Tilastoja. Viitattu 29.10.10.

http://www.hel2.fi/Tietokeskus/julkaisut/pdf/09_09_18_Tilasto_31_Suihkonen.pdf

Gretschel, Anu ym. 2007. Lasten ja nuorten kunta. Nuorisotutkimusverkosto. Helsinki: Hakapaino Oy.

Kaivola, Taina ym. 2003. Nuoret ympäristöissään. Lasten ja nuorten kokemusmaailma ja ympäristömielikuvat. Nuorisotutkimusverkosto. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Keskinen, Vesa 2001. Kiirettä pitää. Helsingin kaupungin tietokeskus. Tutkimuksia. Helsinki: Fagerpaino Oy.

Kurki, Leena 2000. Sosiokulttuurinen innostaminen. Muutoksen pedagogiikka. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Kuure, Tapio ym. 2002. Viattomuudesta vimmaan. Lapsuudesta nuoruuteen – siirtymävaiheen tarkastelua. Nuorten elinolot – vuosikirja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Myllyniemi, Sami 2009. Aika vapaalla - nuorten vapaa-aikatutkimus 2009. Helsinki: Yliopistopaino Oy.

Piimies, Marja 2008. Lähiöistä kaupunginosiksi, joissa tapahtuu! Lähiöprojektin projektisuunnitelma 2008-2011. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2008:13.

Salasuo Mikko 2006. Atomisoitunut sukupolvi. Helsingin kaupungin tietokeskus. Tutkimuksia. Viitattu 29.10.

http://www.hel2.fi/tietokeskus/julkaisut/pdf/07_10_31_Tutk_7_Salasuo.pdf

Stenvall Elina 2010. Lasten kerho- ja vapaa-ajan toiminta Helsingissä Selvitys lasten ja nuorten kerhoihin liittyvistä mielipiteistä . Helsingin kaupungin tietokeskus 2010. Muistioita. Viitattu 29.10.

http://www.hel2.fi/Tietokeskus/julkaisut/pdf/10_04_28_Muistio_2_Stenvall.pdf

LIITTEET

Liite 1.

OPERAATIO PULSSI KURSSIKYSELY

Syksy 2010

Ikä: _____
 Sukupuoli: _____
 Asuinalue: _____
 Kurssi: _____

MITEN LÖYSIT KURSSIN?

- a) Operaatio Pulssin kotisivuilta
 b) Facebookista
 c) IRC-Galleriasta
 d) Muualta Internetistä, mistä? _____
 e) Operaatio Pulssin esitteestä/ julisteesta
 f) Operaatio Pulssin kouluvierailun kautta
 g) Kaverin kautta
 h) Nuorisotalolta
 i) Muualta, mistä? _____

MIKSI TULIT KURSSILLE?

Halusin kokeilla uutta harrastusta, josta en tiedä mitään	Kyllä	Ei
Olen ollut kiinnostunut lajin kokeilemisesta jo pitkään ja nyt tarjoutui mahdollisuus	Kyllä	Ei
Kaveri houkutteli minut mukaan kurssille	Kyllä	Ei
Tulin kurssille, koska se oli ilmainen	Kyllä	Ei
Minulla oli ylimääräistä vapaa-aikaa	Kyllä	Ei
Kurssipaikka oli lähellä kotiani	Kyllä	Ei
Olen käynyt Pulssin kurssin aikaisemmin	Kyllä	Ei

Muu syy, mikä? _____

KURSSIN SISÄLTÖ

Ennakkotoiveeni vastasivat kurssin sisältöä	Kyllä	Ei
Opin uusia taitoja	Kyllä	Ei
Osallistuisin kurssille uudestaan	Kyllä	Ei
Tahtoisin harrastaa lajia säännöllisesti alueella	Kyllä	Ei
Olisin voinut maksaa kurssista	Kyllä	Ei

Liite 2.

Mikä sua kiinnostaa? Ympyröi!

www.operaatiopulssi.net

Breakdance
Popping
DJ-laitteet
Graffitit
Sirkus
Rumpujensoitto
Pyörän tuunaus

Discotanssi
Tapahtumat
Sirkus
Rap
Skeitin tuunaus
Irc-Galtsu

Valokuvaus
RnB
Elokuva/animointi
Keskusteluillat
Sirkus

Vaatteiden tuunaus
Maltsu
Manga
Kantsu

Vauhtia ja jännitystä!

Seinäkiipeily, Carting, Megazone, Paintball

Improvisaatio, teatterivierailu, Flash mob

Piirtäminen, näyttelyt, maalaus, käsityöt

Lautapelit
Anime
Harrastaminen
Lanit

Cosplay
Haaga
Muotinäytös

Korut
Hengaus
Operaatio Pulssi!
Tapahtumien järjestäminen

Rock

Muu, mikä? _____